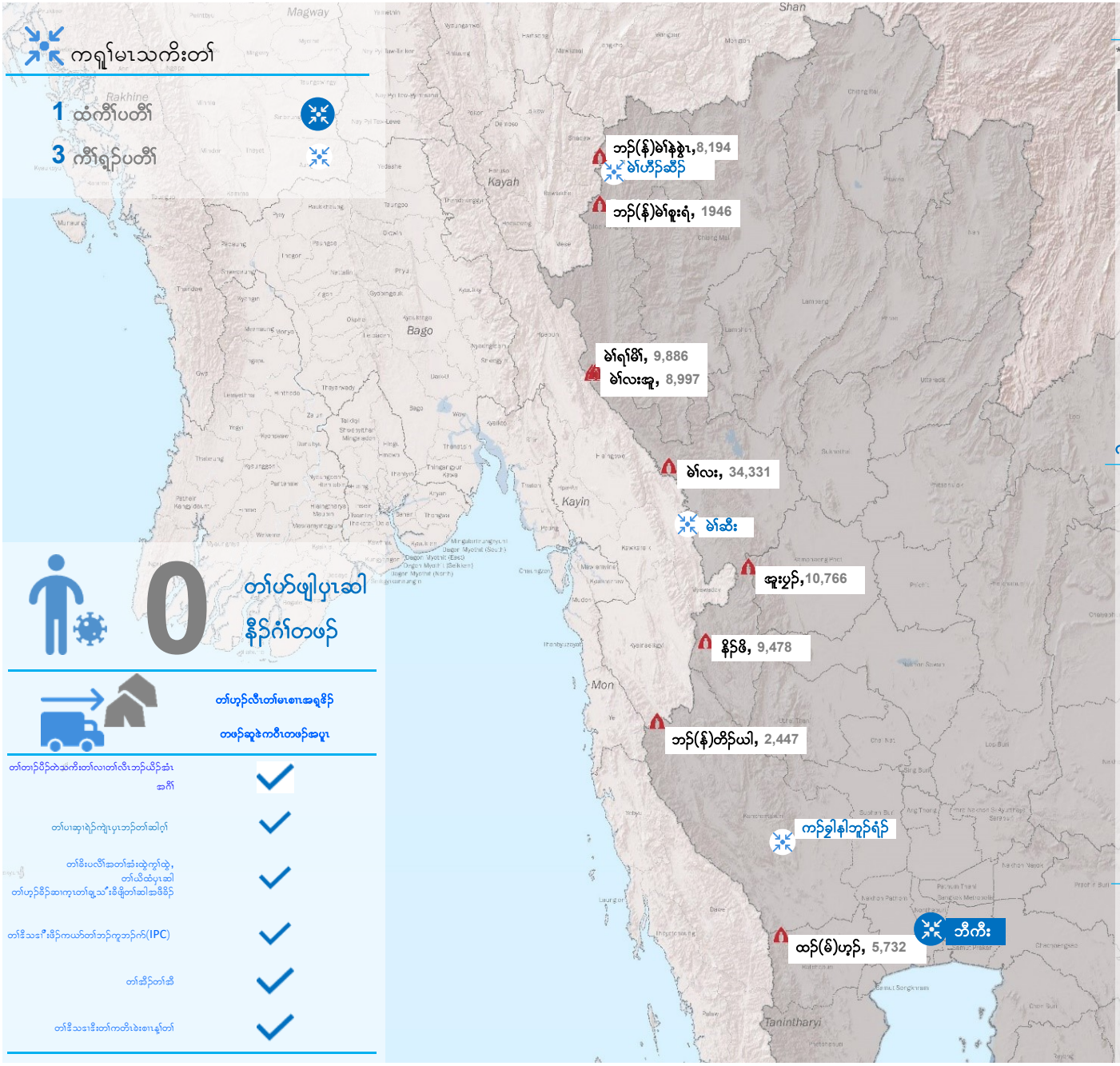

ပှၤအနိ်ဉ်ဂ်ါ်စရိ်တဖဉ်

* UNHCR *အစရိ်တဖဉ်ဖဲလါ ဖဲးပထုဘာဉ်ခုဝသီ၂၀၂၀ နံ့ဉ်*

ပှၤအနိ်ဉ်ဂ်ါ်ဟ်ဖျိ်ဉ် 91,940 ဂၤ

	5 နံ့ဉ်ဖိလာ	5-17 နံ့ဉ်	18-59	60+ နံ့ဉ်	မှ	ခ	
ဘဉ်(နံ)တိ်ဉ်ယါ	10%	32%	52%	7%	51%	49%	
ဘဉ်(နံ)မဲ်စူးရုံ	8%	34%	52%	6%	50%	50%	
မဲ်လး	7%	32%	55%	7%	51%	49%	
မဲ်လးအူ	12%	32%	49%	6%	50%	50%	
မဲ်ရ၊်မိ်ါ	10%	32%	51%	6%	50%	50%	
ဘဉ်(နံ)မဲ်နဲ့ခွဲၤ	8%	30%	54%	8%	49%	51%	
နိ်ဉ်ဖိ	8%	30%	56%	6%	51%	49%	
ထဉ်(မ)ဟ့ဉ်	8%	34%	53%	6%	52%	48%	
အူးပှဉ်	7%	30%	57%	7%	50%	50%	

ကျိ်ဉ်စုတော်ဆိ်ဉ်ထွဲမၤစၤၤတော်အိ်ဉ်သး (*အမဲရံ့ကဉ်ဒီလဉ်*)

* ဒီးသန့ၤထိ်ဉ်အသးလၢတော်လိ်ဉ်ဘဉ်ခဲအံၤအဖိခ်ိ်ကျိ်ဉ်စု
တော်ဆိ်ဉ်ထွဲမၤစၤၤတဖဉ်အံၤမ့ါ်ဝဲလၢ ၉ လါအဂ်ါ်

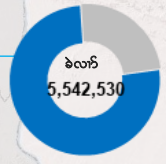

တော်တာ့ဉ်ဝိ်ဉ်တဲ့သကိုးတော်လၢတော်လီၤဘဉ်	61%	39%	1,200,000
တော်ပၢဆုၢရဲ့ဉ်ကျဲၤပှၤလၢဘဉ်တော်ဆါတော်ဂ့ါ	72%	28%	849,060
တော်ဒိုးပလီ၊အတော်ဆံးထွဲကွ၊်ထွဲ,တော်ယိထံတော်ဂ့ါ:ဒီ:တော်ဟ့ဉ်တော်ဒိ်ဆၢကှၤတော်လၢတော်ဆါအံၤအဖိ်ဉ်ရှ,သ်း:	100%		270,770
တော်ဒိ်သၢ်ၤဖိ်ဉ်ကယာ်ယာ်တော်ဘဉ်ကူဘဉ်ဂ်	83%	17%	560,700
			2,412,000
တော်ဆိ်ဉ်တော်ဆီ	87%	13%	
	16%		
တော်ဒိ်သၢ်ၤဒီ:တော်ကတိၤဝဲးစၢၤန့ါတော်	84%		250,000

နီၣ်နဲၣ်ဖျါ

ကရူ်မၤသကိးတၢ်လၢအဟံးမူဒါဘၣ်ဃး(ခိဝံၣ်–၁၉)တၢ်ဆါသံသတြိာ်လၢဒဲကဝီၤနွံဖျၢၣ်ဖဲကီၢ်ကိၣ်တဲၣ်–ကီၢ်ပယီၤကီၢ်ဆၢ

လါအီးကထိဘၢၣ်၂၉သီ၂၀၂၀နံၣ်

တၢ်ဓၢၣ်ပီၣ်တၢၣ်ပီသကိးတၢ်လၢတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်အံၤအဂီၢ်

***ADRA** (ACTED, COERR, JRS, HI, IRC, SCI, FilmAid, MI, UNHCR, TBC)**

တၢ်ဂ့ၢ်အရှဒိၣ်–**တၢ်ဟ့ၣ်ပီညါချူးဆၢချူးကတီၢ်ဆူပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဒဲကဝီၤအိၣ်, ဖဲတၢ်အိၣ်သးလၢဘၣ်အိၣ်စီၤစုၤယံၤလိာ်သးဆၢကတီၢ်, ဖဲလီတဲစိဒီးအ့ထၢၣ်နဲးတန့ၢ်အါ, ကအိၣ်ဒီးတၢ်ပလီၢ်သးဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်စီၤစုၤယံၤလိာ်သးဒီးတၢ်မၤဃံးတၢ်ဟးထိၣ်ဟးလီၤ,သ့စ့,စူးကါတၢ်ကးဘၢနါစ့ၤ,ခီဆၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတမ့ၢ်တတီသ့ၣ်တဖၣ်**

- တၢ်ဒီသဒၢဒီးတၢ်ဟံးထိၣ်ခီဆၢတၢ်ဆါ(ခိဝံၣ်–၁၉)အဂ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤဆူပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိအိၣ်လၢကညီဒီးပယီၤကျိာ်,ပၣ်ဃုာ်စ့ၢ်ကီးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လၢကဆဲးအိၣ်ပလီၢ်သးခီဖျိကီၢ်ပယီၤတၢ်ဆါဟဲကဲထိၣ်သးခံဘျီတဘျီနှၣ်လီၤ.ထံၣ်လိာ်ဒီးပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိ,ဃှာ်ဒီးပှၤလၢလိၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤလီၤဆီတဖၣ်ခီဖျိကရူ်ဖိအတၢ်တၢၣ်ပီၣ်ကတိၤသကိးအါန့ၢ်ဒံးကရူ်ဖိ(၇,၀၀၀)ကရူ်,တၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤစ့ၢ်ကီးဒီးလံာ်တယၢ်,လံာ်တၢ်ကစိၣ်အက့ဖိ,တၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤခီဖျိသိၣ်ဒိၣ်ဒၢ,တၢ်ဂီၤမူဒီးဟ့ာ်ယဲၤဘျးစဲ,web link ဒီးကမျၢ်တၢ်ကစိၣ်.တန့်တဘျီတၢ်ကစိၣ်အတၢ်ဟ်ဖျါတဖၣ်ဆဲးကျိးဒီးဟ့ာ်ဘျးစဲ,ဘိးဘၣ်ရၤလီၤခီဖျိသိၣ်ဒိၣ်ဒၢဒီးဟ့ၣ်နီၤလီၤဝဲဆူဒဲကဝီၤကမံးတံးဒီးတၢ်ကစိၣ်ဝဲၤဒၢးနှၣ်လီၤ.
- တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်သိၣ်လိဆူ(RCCE)ပှၤတဝၢပှၤမၤသကိးတၢ်ဖိလၢအါန့ၢ်ဒံး(၂၀၀)ဂၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢဒဲကဝီၤ(၉)ဖျၢၣ်ပူၤ,ပၣ်ဃုာ်ဝဲဒီးတၢ်ဒီသဒၢကရူ်ပှၤမၤတၢ်ဖိဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဘၣ်ဃးတၢ်ဟးအိၣ်သကိးဟံၣ်ဒူၣ်အတၢ်ဘျၢဃုာ်ဒီးတၢ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးအတၢ်နဲၣ်ကျဲသ့ၣ်တဖၣ်နှၣ်လီၤ.
- လံာ်တၢ်နဲၣ်ကျဲဘၣ်ဃးတၢ်ပၢဆှၢလီၤနီၢ်ကစၢ်သးဘၣ်တံာ်တာ်တၢ်ဆိၣ်သနံးဒီးတၢ်အိၣ်မှာ်အိၣ်ခုၣ်ခီဖျိတၢ်မၤသကိးဃုာ်တၢ်ဒီးဆူၣ်ချ့ကမံးတံးတဖၣ်ဒီးသးဂ့ၢ်ဝီပီညါမၤတၢ်ကရူ်ဝံၤလံဝဲလံဒီးတၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤဝဲလံနှၣ်လီၤ.
- တၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤတၢ်ကးဘၢနါစ့ၤအါန့ၣ်ဒံး(၁၅၀,၀၀၀)ဘ့ၣ်ဆူပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဒဲကဝီၤဖိဒီးလီၢ်ကဝီၤပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ပှၤဝဲတၢ်ကးဘၢနါစ့ၤ(၉၄,၀၀၀)ဘ့ၣ်ဖဲလီၢ်ကဝီၤပနံာ်တၢ်ကၤအလီၢ်နှၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤတၢ်ကးဘၢနါစ့ၤအါန့ၢ်ဒံး(၁၈,၀၀၀)ဘ့ၣ်ဆူကိ့ဖိသ့ၣ်တဖၣ်နှၣ်လီၤ. တၢ်ပှၤဝဲဒီးဟ့ၣ်နီၤလီၤအါထိၣ်တၢ်ကးဘၢနါစ့ၤဆူပှၤဒဲကဝီၤဖိတဂၤခံဘ့ၣ်စှာ်စှာ်ဒီးတၢ်တိာ်ဟ်လၢကမၤဝဲတချုးလါအီးကထိဘၢၣ်လၢာ်ဘၣ်နှၣ်လီၤ.လၢဒဲကဝီၤ(၉)ဖျၢၣ်ပူၤဟံၣ်ဒူၣ်အါန့ၢ်ဒံး(၁၆,၀၀၀)ဒူၣ်ဒီးဟံၣ်ဒွဲကိ့ဖိတဖၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲတၢ်ကဆဲ့ကဆိုဘိၣ်နှၣ်လီၤ.တၢ်ကစိၣ်အလံာ်က့ဖိဘၣ်ဃးတၢ်ကဆဲ့ကဆိုဘိၣ်အဂ့ၢ်ဒီးတၢ်နဲၣ်ကျဲလၢတၢ်ကဘၣ်စူးကါတၢ်ကးဘၢနါစ့ၤဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤခိၣ်သ့ၣ်အဂုၤအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်အဂ့ၢ်အံၤတၢ်ဒုးအိၣ်ထိၣ်ဝဲ,ဟ့ၣ်လီၤဝဲဖဲတၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤတၢ်ကဆဲ့ကဆိုဘိၣ်ဒီးတၢ်ကးဘၢနါစ့ၤအခါနှၣ်လီၤ.လံာ်နဲၣ်ကျဲဘၣ်ဃးတၢ်စူးကါတၢ်ကဆဲ့ကဆိုဘိၣ်အဂ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤခီဖျိသိၣ်ဒိၣ်ဒၢဒီးတၢ်ဟးအိၣ်သကိးဟံၣ်ဒူၣ်နှၣ်လီၤ.
- ချံသိ(ဆးပ့ၣ်)အါန့ၣ်ဒံး(၁၃,၀၀၀)လိၣ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤဝဲဆူပှၤနးနးကျံၤကျံၤကတၢၢ်အါန့ၢ်ဒံး(၅,၀၀၀)ဂၤဆူဒဲကဝီၤ(၉)ဖျၢၣ်ပူၤနှၣ်လီၤ.တၢ်ပှၤဝဲပိာ်မုၣ်တၢ်ကဆဲ့ကဆိုဘိၣ်လၢအါန့ၢ်ဒံးပှၤဒဲကဝီၤပိာ်မုၣ်(၂၈,၀၀၀)ဂၤအဂီၢ်,ဟ့ၣ်နီၤလီၤဆူဒဲကဝီၤ(၇)ဖျၢၣ်ပူၤဝံၤဝဲလံဒီးတၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤဝဲဆူဒဲကဝီၤအဂၤအဖၢမုၢ်,ကအိၣ်စ့ၢ်ကီးဒီးတၢ်သံကွၢ်ဟ်ဖျါထိၣ်တၢ်ထံၣ်တဆံးတက့ၢ်နှၣ်လီၤ.
- တၢ်ကကွၢ်ထံက့ၤဝဲသကဲးပဝးတၢ်လဲလိာ်ခီဖျိတဲသကိးတၢ်ဒီးဟံၣ်ဒူၣ်ဖိတဖၣ်ဒီးကအိၣ်စ့ၢ်ကီးဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအဂုၤအဂၤဒ်သိးကဒုးအိၣ်ထိၣ်သကဲးပဝးတၢ်လဲလိာ်လၢအိၣ်ဒီးအဘျုးအဖှိၣ်နှၣ်လီၤ.
- သၢလါတဘျီတၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤတၢ်ကဆဲ့ကဆိုဘိၣ်ခံဘျီတဘျီဝံၤဖဲဒဲကဝီၤ(၉)ဘ့ၣ်ပူၤလံနှၣ်လီၤ.ကဟ့ၣ်နီၤလီၤဆူညါတဘျီကဒီးအဂီၢ်အိၣ်ဝဲလၢတၢ်ကတဲာ်ကတီၤအပူၤလံ,တၢ်တိာ်ကျဲၤလၢကမၤဝဲဖဲလါနိၤဝ့ဘၢၣ်ထိၣ်နှၣ်လီၤ.
- တၢ်ဒီသဒၢတၢ်ဟံးန့ၢ်တၢ်ဘျူးတၢ်ဖှိၣ်လၢမုၣ်ခွါသွံၣ်ထံးတၢ်မၤပယွဲ(PSEA)ဒီးမုၣ်ခွါသွံၣ်ထံးတၢ်မၤဆူၣ်မၤစီး(SGBV)အတၢ်ကစိၣ်တဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤဝဲခီဖျိသိၣ်ဒိၣ်ဒၢ,လံာ်တယၢ်,လံာ်တၢ်ကစိၣ်အက့ဖိနှၣ်လီၤ.
- ဒဲကဝီၤကမံးတံး,တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါခိၣ်နၢ်တဖၣ်ဒီးဒဲကဝီၤခိၣ်နၢ်လၢဒဲကဝီၤ(၉)ဘ့ၣ်ပူၤဒီးန့ၢ်ဘၣ်(IEC) တၢ်ကစိၣ်လံနှၣ်လီၤ.
- တၢ်ဒုးအိၣ်ထိၣ်ဒီးဟ့ၣ်နီၤလီၤတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်ကစိၣ်ဒီးဖိသၣ်တၢ်ရှလိာ်မှာ်တၢ်ပီးတၢ်လီဖဲခိဝံၣ်(၁၉)အဆၢကတီၢ်လၢအပၣ်ဃုာ်ဝဲဒီးတၢ်မၤလိအတၢ်ပီးတၢ်လီ, တၢ်ကဆဲ့ကဆိုဘိၣ်ဒီးလံာ်နဲၣ်ကျဲလၢမိၢ်ပါသ့ၣ်တဖၣ်ဂီၢ်နှၣ်လီၤ. လံာ်တ့(ဆွဲ)တၢ်ဂီၤအါန့ၢ်(၇,၀၀၀)ဘ့ၣ်ပၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ကစိၣ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲဆူဖိသၣ်ဆံးလၢအသးနံၣ်(၅–၁၁)နံၣ်လၢဒဲကဝီၤ(၉)ဘ့ၣ်ပူၤနှၣ်လီၤ. ဖိသၣ်အါန့ၢ်ဒံး(၁၃,၀၀၀)ဂၤဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲနှၣ်လီၤ.
- တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးဒီးတၢ်ဟ်ဖျါထိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အဂီၢ်လံာ်ဒၢတဖၣ်တၢ်ဟ်လီၤအီၤဖဲတၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤတၢ်ကဆဲ့ကဆိုအတၢ်ပီးတၢ်လီအလီၢ်နှၣ်လီၤ. (KAP survey)ဝံၤဝဲဖဲဒဲကဝီၤ(၇)ဘ့ၣ်ပူၤလံလီၤ.တၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤဝံၤအလီၢ်ခံတၢ်သမံသမိးပိာ်ထွဲထိၣ်, ခဲအံၤဘၣ်တၢ်မၤအီၤအဖၢမုၢ်လီၤ.
- (ခိဝံၣ်–၁၉)လံာ်က့တၢ်ကစိၣ်ဒီးတၢ်ကဆဲ့ကဆိုအတၢ်ပီးတၢ်လီဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲဆူဒဲကဝီၤပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိလၢအဟးထိၣ်လဲၤဆူကီၢ်သၢဘ့ၣ်တဘ့ၣ်နှၣ်လီၤ.
- တၢ်တၢၣ်ပီၣ်ကတိၤသကိးဒီးဒဲကဝီၤကမံးတံးဒ်သိးကမၤဆူၣ်ထိၣ်ဒီးဟ့ၣ်တၢ်ဒိတၢ်တဲာ်လၢဘၣ်ဃးတၢ်အကါဒိၣ်လၢတၢ်ကစူးကါတၢ်ကးဘၢနါစ့ၤနှၣ်လီၤ.
- မၤသကိးတၢ်ဒီးဟိၣ်ကဝီၤကိၣ်တဲၣ်ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါဘၣ်ဃးဟ့ၣ်လီၤတၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢၢ်ဆူပှၤအိၣ်လၢခိၣ်ယၢၤသ့ၣ်တဖၣ်

တၢ်ဒီသဒၢဖိၣ်ကၢၤဃာ်တၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်က်(IPC)

***IRC** (MI, CDC)**

တၢ်ဂ့ၢ်အရှဒိၣ်– မၤလီၢ်တံၢ်က့ၤကမျၢ်တၢ်လူၤပိာ်ထွဲဝဲ(IPC) တၢ်ဘျၢတၢ်သိၣ်တၢ်သိဖဲ“တၢ်လဲလိာ်က့ၤတၢ်အကျဲလၢအဖိးမံလိာ်သးဒီးတၢ်အိၣ်သးအသိ”(New Normal) အဆၢကတီၢ်ဖဲကိၣ်တဲၣ်ကီၢ်ပူၤဒီးဟ့ၣ်ခီဆၢက့ၤတၢ်ဖဲဆၢကတီၢ်ခဲအံၤဒ်ကီၢ်ပယီၤဟ်ဖျါထိၣ်ဝဲတၢ်ဆါနိၣ်ဂံၢ်အသီအါထိၣ်အသိးနှၣ်လီၤ.

- တၢ်ဆါ(ခိဝံၣ်–၁၉)တၢ်မၤအကျိၤအကျဲ(SOPs)ဘၣ်တၢ်ဆဲးကွၢ်ကဒါက့ၤဝဲ,ဒီးတၢ်ဆီတလဲတဖၣ်ဘၣ်တၢ်ပၢနဲာ်အီၤလၢတၢ်သိၣ်လိအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤပူၤ, တၢ်ဆဲးမၤသီထိၣ်(IPE)တၢ်သိၣ်လိဆူဟိၣ်ကဝီၤလီၢ်ကျဲခဲလၢာ်နှၣ်လီၤ.
- (IPC)လံာ်နဲၣ်ကျဲဘၣ်တၢ်ဟ်လီၤအီၤလၢ(NGO) ပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်ဂီၢ်. တၢ်ကတဲာ်ကတီၤဝဲချံသိဒီးထံဒ်သိးကဆဲးဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်သ့စုဖဲဒဲကဝီၤကျဲနှာ်လီၤဟးထိၣ်လီၢ်.
- ဟ်လီၤတၢ်သ့ကဆိုစုဖဲပှၤအိၣ်အါအလီၢ်, လီၤဆီဒ်တၢ်, တၢ်လီၢ်လၢပှၤလဲၤအါဝဲအလီၢ်, ပၣ်ဃုာ်ဝဲဖဲတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါလီၢ်ဒီးတၢ်မၤလိကို်တဖၣ်.
- ဟံၣ်ဒူၣ်ပတီၢ်တၢ်ကဆဲ့ကဆိုဂီၢ်ဘၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအီၤခီဖျိပှၤတဝၢမၤသကိးတၢ်ကရူ်.
- တၢ်တိာ်ကျဲၤဝဲလၢကဟ့ၣ်မၤဘူၣ်လီၤအါထိၣ်(PPE)ခံခါဆူဒဲကဝီၤဆူၣ်ချ့ကီးဖျၢၣ်အဂီၢ်လၢMOI, MoPH ဒီးWHO ဟ့ၣ်လီၤဝဲနှၣ်လီၤ.

တၢ်ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤပှၤဘၣ်တၢ်ဆါဂ့ၢ် ***IRC** (MI, CDC)**

တၢ်ဂ့ၢ်အရှဒိၣ်–**ကတီၤဟ်တၢ်ပီးတၢ်လီဒီးပှၤမၤတၢ်ဖိလၢအလိၣ်ဘၣ်တဖၣ်ဒ်သိးကဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤပှၤမၤတၢ်ဖိအိၣ်ဟ်စၢၤတဖၣ်ဖဲလၢအဝဲသ့ၣ်ဟံးထိၣ်ဖိၣ်ထိၣ်တၢ်မၤမ့ၢ်တနၢၤ(တန့ၢ်)လၢၤဘၣ်အခါနှၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်ကူဆါယါဘျါပှၤဘၣ်တၢ်ဆါဖဲဒဲကဝီၤပူၤအံၤသၢပျၢၤဒီးကသံၣ်ကသီတနီၤနီၤတအိၣ်ဘၣ်.ကသံၣ်ဖိၣ်လၢတအိၣ်ဘၣ်တနီၤနီၤအိၣ်ဝဲဖဲကမျၢ်တၢ်ဆါဟံၣ်တနီၤနှၣ်လီၤ.**

- တၢ်ဟ်အိၣ်စီၤစုၤဒီးတၢ်ကူစါယါဘျါအတၢ်သူၣ်ထိၣ်ခဲလၢာ်တၢ်တ့ထိၣ်ဝဲဝံၤလံဒီးအိၣ်ကတီၤဟ်သးလၢတၢ်ကသူအီၤဖဲတၢ်ဆါဘၣ်ကူဘၣ်က်မ့ၢ်ဟဲကဲထိၣ်
- တၢ်ဟ်ပနိၣ်တ့ၢ်လံဝဲတၢ်သူၣ်ထိၣ်အံၤဒီးတၢ်တိာ်ကျဲၤလၢတၢ်အိၣ်သးမ့ၢ်ဆီတလဲချ့ချ့သတူၢ်ကလာ်ဖဲတၢ်ဆါမ့ၢ်ဟဲအိၣ်ထိၣ်သးလၢဒဲကဝီၤပူၤအဂီၢ်နှၣ်လီၤ.
- ဟိၣ်ခိၣ်ဒီဘ့ၣ်အလံာ်နဲၣ်ကျဲဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤပှၤဆါ,ဘၣ်တၢ်မၤလီၤပလိာ်အသးဒီးဒဲကဝီၤတၢ်အိၣ်သးလၢဆၢကတီၢ်ခဲအံၤဒီးMoPHအတၢ်လိၣ်ဘၣ်အဖီခိၣ်
- ကသံၣ်ဒီးတၢ်ပီးတၢ်လီသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဆဲးပှ့ၤဖံးဝဲကွ့ၢ်ကွ့ၢ်နှၣ်လီၤ.
- တၢ်ဒုးအိၣ်ထိၣ်ကရူ်ပှၤမၤတၢ်ဖိဖဲတး(ခ်)ကီၢ်ရှလၢပၣ်ဃုာ်ဒီးထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤကိတိာ်ဒီးဆူၣ်ချ့ကမျၢ်တဖၣ်ဒ်သိးကမၤဆူၣ်ထိၣ်ပဒိၣ်ဂံၢ်ဘါလၢကဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတး(ခ်)ဒဲကဝီၤတဖၣ်နှၣ်လီၤ.တၢ်တဲန့ၢ်ခဲးစ့ၢ်ကီးတၢ်ဒံးအံၤတမံၤဃီဆူဒဲကဝီၤလၢအိၣ်ဖဲကီၢ်ရှၣ်အဂၤသ့ၣ်တဖၣ်နှၣ်လီၤ.
- ဆဲးအိၣ်ဒီးတၢ်ဂဲၤဒိၣ်ဒ်သိးကမၤလီၢ်တံၢ်လၢတၢ်ဆါခိဝံၣ်(၁၉)မ့ၢ်ဟဲအိၣ်ထိၣ်သၢပျၢၤနှၣ်, ပှၤမၤတၢ်ဖိလၢတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အိၣ်တဖၣ်ကအိၣ်လၢပှဲၤဒီးဟ့ၣ်ခီဆၢတၢ်ဆါအံၤတုၤလီၤတီၤလီၤနှၣ်လီၤ.

တၢ်ခိးပလီၢ်အတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ,တၢ်ဃိထံပှၤဆါဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ခီဆၢက့ၤတၢ်ချ့သဖံးခီဖျိတၢ်ဆါအံၤဖီခိၣ်

***IRC** (MI, CDC, WHO, MOPH, MOI)*

တၢ်ဂ့ၢ်အရှဒိၣ်–ပၢၤကီၤဃာ်တၢ်အိၣ်ခိးကွၢ်ပလီၢ်တၢ်ယံးယံးပၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဟ်အိၣ်စီၤစုၤဒီးဟ်ဖျါထိၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိမ့ၢ်လၢကီၢ်ကိၣ်တဲၣ်ဆဲးအိၣ်ဖံးလၢ“တၢ်လဲလိာ်က့ၤတၢ်အကျဲလၢအဖိးမံလိာ်အသးဒီးတၢ်အိၣ်သးအသိ”(New Normal)မ့ၢ်လၢတၢ်လီၢ်အဂၤတနီၤဖဲကီၢ်ရှၣ်တနီၤနီၤအပူၤတၢ်ဆါသလၣ်လီၤအသးအိၣ်ဖံးဝဲအဃိနှၣ်လီၤ.

- ပှၤလီၢ်အိၣ်ကမှံၤဖဲကိၣ်တဲၣ်ကီၢ်ပူၤအလံာ်တၢ်နဲၣ်ကျဲဘၣ်ဃးတၢ်တြီပဒီ,တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ,တၢ်ဃိထံဒီးတၢ်မၤစှၤလီၤတၢ်ဆါခိဝံၣ်–၁၉တၢ်ဆါအံၤဘၣ်တၢ်မၤဝံၤဝဲလံဒီးဘၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်အီၤလၢ(MoPH)ဒီးဘၣ်တၢ်ကျိာ်ထံအီၤလၢကိၣ်တဲၣ်ကျိာ်ဒီးဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်နီၤခီအီၤဆူကမျၢ်ဆူၣ်ချ့ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢကီၢ်ရှၣ်လွံၢ်ဘ့ၣ်လၢအတူၢ်လိာ်ဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်ကဒုဆူပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲတဖၣ်.
- တၢ်မၤအကျိၤအကျဲလၢပှၤဒဲကဝီၤဖိလၢစးထိၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဆါအပနိၣ်ဖဲအိၣ်လၢဒဲကဝီၤချၢမ့ၢ်ဂ့ၤ,လၢတၢ်လဲၤဆူကီၢ်သၢဘ့ၣ်တဘ့ၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပၣ်ဃုာ်လၢလံာ်နဲၣ်ကျဲအပူၤ,ဃှာ်ဒီးတၢ်ပှဲၢ်ပှၤဒဲကဝီၤဖိလၢစးထိၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဆါအပနိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တချုးဟဲက့ၤနှာ်လီၤဆူဒဲကဝီၤပူၤနှၣ်လီၤ.
- တၢ်ဒုးအိၣ်ထိၣ်ကဒါက့ၤတၢ်သူၣ်ထိၣ်လၢဟ်အိၣ်စီၤစုၤပှၤဟးထိၣ်ဟးလီၤဖိတဖၣ်လၢလဲၤက့ၤဘၣ်ဝဲဆူတၢ်လီၢ်လၢလီၤဘၣ်ယိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်အလီၢ်တဖၣ်. ဒဲကဝီၤကမံးတံးလၢမဲၢ်စရံယါသ့ၣ်တဖၣ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်ဒ်သိးကဒုးအိၣ်ထိၣ်တၢ်ဟ်အိၣ်စီၤစုၤအလီၢ်အသိတဖၣ်နှၣ်လီၤ.
- တၢ်မၤဂ့ၤထိၣ်တၢ်ကွၢ်ပလီၢ်တၢ်မၤကွၢ်ပှၤဆါလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါလၢအလီၤက်ဒီးတိးကွ့တၢ်ဆါ,တၢ်သါကလံၤကျိၤညီးတၢ်ဆါတဖၣ်ဒီးတၢ်ယုထၢမၤအီၤလၢဒဲကဝီၤ(၈)ဖျၢၣ်လံနှၣ်လီၤ. တၢ်တိာ်ကျဲၤဝဲအဖၢမုၢ်လၢကဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်မၤကွၢ်တၢ်ဆါအဒိဖဲကါ၃နါဘူရံဆူၣ်ချ့ကီၢ်ရှၣ်အတၢ်မၤကွၢ်ဒၢး. ဒဲကဝီၤတနီၤနီၤမၤအါထိၣ်တၢ်မၤကွၢ်ပှၤဆါလၢအိၣ်ဒီးကိာ်ယူၢ်ကျိၤညီးတၢ်ဆါ(၁၀%ဆူ၂၀%)နှၣ်လီၤ.
- တၢ်မၤဂ့ၤထိၣ်တၢ်ကွၢ်ပလီၢ်တၢ်မၤကွၢ်ပှၤဆါအါထိၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်မၤကွၢ်ပှၤတဂၤစှာ်စှာ်ဖဲတၢ်ဟ်အိၣ်စီၤစုၤပှၤဟးထိၣ်က့ၤလီၤဖိတဖၣ်လၢက့ၤလီၤဘၣ်ဆူကီၢ်ပယီၤပူၤ
- တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်သူၣ်ထိၣ်ဒီးပှၤတဝၢအပတီၢ်တၢ်ကွၢ်ပလီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအတၢ်မၤကျဲခဲလၢာ်အိၣ်ဆီလီၤအသးဒီးဟူးဂဲၤဝဲလံနှၣ်လီၤ.
- မၤသီထိၣ်ဝဲတၢ်မၤအကျိၤအကျဲ(SOPs)လၢကသိၣ်လိကဒါက့ၤဒဲကဝီၤဘံၣ်ဘၢဒ်သိးကပှဲၢ်တၢ်တုၤလီၤတီၤလီၤဒီးအိၣ်ဒီးတၢ်ဒီသဒၢကၢၤဃာ်တၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်က်ဖဲကျဲနှာ်လီၤဟးထိၣ်နှၣ်လီၤ.
- ဆိၣ်ထွဲကီၢ်ကိၣ်တဲၣ်ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်ဒ်သိးကဆဲးမၤဝဲတၢ်ပှဲၢ်ပှၤနုာ်လီၤဟးထိၣ်ဖဲကျဲနှာ်လီၤဟးထိၣ်လီၢ်

တၢ်အီၣ်တၢ်အီ *TBC*

တၢ်ဂ့ၢ်အရှဒိၣ်–ပှၤလၢအလိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤလီၤဆီဒီးပှၤလၢအဒိးသန့ၤအသးလၢတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတဖၣ်အါထိၣ်ဝဲလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်ယံာ်ဝဲထၢဝဲတီၢ်ပူၤ, တၢ်အီၣ်တၢ်အီအိၣ်ဝဲလၢလၢလိၣ်လိၣ်ဖဲတၢ်ဆါခိဝံၣ်(၁၉)မ့ၢ်အါထိၣ်လၢဘျးစဲဝဲဒီးတၢ်တၢ်ဖိၣ်ဃံာ်တၢ်ဟးထိၣ်က့ၤလီၤလၢကဘၣ်ဒိဝဲပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိအတၢ်တရံးကျိာ်စ့တၢ်ဟဲနှာ်

- ပှၤဆါတၢ်လၢကျးတဖၣ်,ပှၤဆှၢတၢ်အိၣ်တၢ်အီဒီးပှၤဟ့ၣ်နီၤလီၤတၢ်အိၣ်လီၢ်တဖၣ်မၤထွဲဝဲတၢ်မၤစှၤလီၤတၢ်ဆါခိဝံၣ်(၁၉)အတၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်က်အနိၣ်ထိၣ်တဖၣ်နှၣ်လီၤ.
- ဟ့ၣ်လီၤချံသိ,သံးစီထံ(သ့စုအဂီၢ်)ဒီးက်ဟိၣ်ဝါဆူပှၤဆါတၢ်ဖဲကျးတဖၣ်ဒ်သိးကသ့ကဆိုဝဲကျးအဂီၢ်လီၤ.
- တၢ်ဒုးအိၣ်ထိၣ်ဝဲတၢ်သ့စုအလီၢ်ဖဲကျးဒီးတၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤတၢ်အိၣ်အလီၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ကဘၣ်စူးကါဝဲတၢ်ကးဘၢနါစ့ၤဖဲတၢ်ဆါကျးလၢစူးကါဝဲတၢ်အိၣ်ကး(တ်)
- တၢ်ဒုးအိၣ်ထိၣ်ဝဲတၢ်မၤအကျိၤအကျဲ(SOPs)လၢတၢ်ဟ်အိၣ်စီၤစုၤပှၤအလီၢ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီးတၢ်အိၣ်နှ့ၢ်ဂံၢ်နှ့ၢ်ဘါကရၢတဖၣ်,ဆူၣ်ချ့ဟူးဂဲၤတဖၣ်ဒီးဒဲကဝီၤကမံးတံးတဖၣ်နှၣ်လီၤ.တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဆူဒဲကဝီၤပှၤမၤတၢ်ဖိလၢမၤတၢ်ဖဲတၢ်ဖိအိၣ်တ့ၤအိၣ်အလီၢ်တဖၣ်ဝံၤဝဲလံဒ်သိးကဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤကရၢပှၤမၤတၢ်ဖိဖဲတၢ်ဟ်အိၣ်စီၤစုၤပှၤအလီၢ်နှၣ်လီၤ.
- တၢ်ဒုးအိၣ်ထိၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢတၢ်ကမၤလီၤတံၢ်ဝဲဒ်သိးပှၤဒဲကဝီၤဖိတဖၣ်ကဆဲးဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်အိၣ်ဒီးသွဲၣ်လး(သွၣ်)တဖၣ်နှၣ်လီၤ. တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအါထိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အီလၢဟံၣ်ဒူၣ်ဃီဒူၣ်အဂီၢ်ခီဖျိကမၤဘၣ်လိာ်အသးဒီးပှၤဒဲကဝီၤဖိအတၢ်လိၣ်ဘၣ်ဒ်သိးကဃုဝဲကျိာ်စ့တၢ်ဟဲနှာ်လၢဒဲကဝီၤချၢနှၣ်လီၤ.
- တၢ်မၤဂ့ၤထိၣ်တၢ်ယုသ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘှီလၢတၢ်အိၣ်တၢ်အီဒီးယုသ့ၣ်ညါပှၤဆါတၢ်ဖဲကျးလၢသူဝဲတၢ်အိၣ်ကးတဖၣ်,ပၣ်ဃုာ်စ့ၢ်ကီးဒီးတၢ်ဒီသဒၢဖိၣ်ကၢၤဃာ်တၢ်ဆါဘၣ်ကူဘၣ်က်သ့ၣ်တဖၣ်လီၤ.ဟ့ၣ်နီၤလီၤတၢ်အိၣ်ဝံၤအိၣ်ဒီးတၢ်ယုသ့ၣ်ညါသံကွၢ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢဘၣ်တၢ်မၤအီၤဝံၤဝဲဖဲလါအီးကထိဘၢၣ်ဘၣ်ဆၣ်အစၢတဖဲထိၣ်ဖံးဘၣ်. တၢ်တိာ်ကျဲၤလၢကယုသ့ၣ်ညါသမံသမိးဘၣ်ဃာ်တၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘှီလၢတၢ်အိၣ်တၢ်အီဒီးတၢ်လုၢ်အိၣ်နီၢ်ခိသးသမူတၢ်ဖံးတၢ်မၤ,ဒီးသန့ၤထိၣ်အသးလၢဟံၣ်ဒူၣ်တၢ်သၣ်ဝံၤအဖီခိၣ်ဒီးအိၣ်တၢ်လၢာ်ဆံးအါဆံးအါအဖီခိၣ်အံၤဖဲလါနိၤဝ့ဘၢၣ်နှၣ်လီၤ.
- တၢ်ကစိၣ်အရှဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲခီဖျိပှၤတဝၢတၢ်ဂီၤမူ,တၢ်ပူးတၢ်လီၤနံၤ,တၢ်သူၣ်ဝံၣ်သးဆၢလၢဟိၣ်ကဝီၤတၢ်ကတိၤအကျိာ်ဃုာ်ဒီးတၢ်တ့(ဆွဲ)တၢ်ဂီၤဒီးဖိးစတၢၣ်

တၢ်ဒီသဒၢဒီးတၢ်ကတိၤခဲးစၢၤန့ၢ်တၢ်

***UNHCR** (CCSDPT agencies, KWO, KnWO, KRC, KnRC)**

တၢ်ဂ့ၢ်အရှဒိၣ်–ဒုးပၣ်ဃုာ်ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိဆူထံကီၢ်အတၢ်ခိးပလီၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်,တၢ်ဟ့ၣ်ခီဆၢက့ၤတၢ်ဒီးတၢ်ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤဒီးတၢ်ဒီသဒၢအတၢ်မၤသကိးတၢ်အကျိၤအကျဲအပူၤ

- ဆဲးဆိၣ်ထွဲကတိၤန့ၢ်ခဲးတၢ်ဒ်သိးပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲတဖၣ်ကနှာ်လီၤပၣ်ဃုာ်ဘၣ်လၢကီၢ်ကိၣ်တဲၣ်ပဒိၣ်အတၢ်ကွၢ်ထွဲခိးပလီၢ်လၢဒိကလှာ်အပတီၢ်,တၢ်ဟံးမူဒါဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤဘၣ်ဃးတၢ်ဆါ(ခိဝံၣ်–၁၉)အဂီၢ်.
- ဆိၣ်ထွဲတၢ်ဒီသဒၢအတၢ်မၤတဖၣ်,ဃှာ်ဒီတၢ်ဒီသဒၢအတၢ်မၤအသနၢၣ်လၢအဂုၤအဂၤတဖၣ်,ပၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်မၤလီၤစ့ၤမုၣ်ခွါသွံၣ်ထံးတၢ်မၤဆူၣ်မၤစီးဒီးတၢ်ဒီသဒၢတၢ်ဟံးန့ၢ်တၢ်ဘျူးတၢ်ဖှိၣ်လၢမုၣ်ခွါသွံၣ်ထံးဒီးသွံၣ်ထံတၢ်မၤပယွဲအတၢ်ဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်နှၣ်လီၤ.
- မၤလီၤတံၢ်ဒ်သိးတၢ်ကဆဲးဟ့ၣ်တၢ်ဒီသဒၢအတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဆူပှၤလိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤလီၤဆီသ့ၣ်တဖၣ်,ပၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ထၢဖိုၣ်ဒီးကွၢ်ကဒါက့ၤပှၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအနိၣ်ဂံၢ်စရီနှၣ်လီၤ.
- မၤလီၤတံၢ်တၢ်ဆဲးမၤတၢ်ဒီသဒၢအတၢ်ပိာ်ထွဲထိၣ်ဒ်ညီနုၢ်အိၣ်ဝဲအသိးဒီးတၢ်ကမၤအီၤတုၤလီၤထိၣ်ဘး,ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်တိၣ်ဖျါထိၣ်အကျိၤကျဲလၢဘၣ်ဃး(SGBV)ပှၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဒီသဒၢအတၢ်မူးတၢ်ရၢ်နးနးတဖၣ်အဂီၢ်. မၤသီထိၣ်တၢ်ခီဆၢ(SGBV)အကျိၤကျဲလၢဒဲကဝီၤခဲလၢာ်ဂီၢ်ဝံၤဝဲလံ,ပၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤဆိၣ်ထွဲတၢ်ဖိတၢ်လံၤတနီၤနှၣ်လီၤ.
- ကူၣ်သ့ဆဲးလၤဝဲၤကျိၤအလံာ်နဲၣ်ကျဲလၢတၢ်ကအိးထိၣ်ကဒါက့ၤတၢ်မၤလိကို်အံၤဘၣ်တၢ်ကျိာ်ထံအီၤဆူအဲကလံးကျိာ်. တၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢတၢ်ပူၤဖျဲးအလံာ်နဲၣ်ကျဲဘၣ်တၢ်မၤဝဲဝံၤလံဒီးယုန္တံတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢကတီၤဆိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဂီၢ်ဘၣ်တၢ်မၤဝဲဝံၤလံနှၣ်လီၤ. တၢ်ထၢဖိုၣ်ကို်အတၢ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်ကဆဲ့ကဆိုအတၢ်ပီးတၢ်လီ.
- တၢ်ကတဲာ်ကတီၤဟ်သးလၢကမၤလိတၢ်လၢဟံၣ်ဒီတနံၤမ့တမ့ၢ်နံၤတတ်ဖဲတၢ်ဆါမ့ၢ်ဟဲက့ၤကဲထိၣ်သးခံဘျီတဘျီအဂီၢ်တၢ်တိာ်ကျဲာ်မၤအီၤအဖၢမုၢ်နှၣ်လီၤ.
- တၢ်မၤသီထိၣ်ကီၢ်ရှၣ်အပတီၢ်တၢ်ဟဲာ်ထံနီၤဖးဘၣ်ဃး တၢ်ဒီသဒၢအတၢ်ဘၣ်ယိၣ် တၢ်မၤအီၤဝံၤလၢဒဲကဝီၤ(၉)ဘ့ၣ်လၢာ်. တၢ်ဟဲာ်ထံနီၤဖးဘၣ်ဃးကီၢ်ဆၢဒီတဘ့ၣ် တၢ်ဒီသဒၢအတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်တၢ်ဟ်ဖှိၣ်ထိၣ်က့ၤအီၤအဖၢမုၢ်လီၤ
- တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဘၣ်ဃး တၢ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါသနၢၣ်အါကပၤအတၢ်လိၣ်လၢကျဲလၢအချ့ ဘၣ်တၢ်မၤအီၤအဖၢမုၢ် ဒ်သိးတၢ်ကနၢ်ပၢၢ်တၢ်ဆါခိဝံၣ်(၁၉)အတၢ်မၤဘၣ်ဒိပှၤဒဲကဝီၤဖိလၢအတၢ်အိၣ်သးနးနးကျံၤကျံၤတဖၣ်ဒ်လဲၣ်, ဒီးအဝဲသ့ၣ်မၤဘၣ်လိာ်အသးဒ်လဲၣ်, ဒီးဒ်သိးတၢ်ကသ့ၣ်ညါနၢ်ပၢၢ် တၢ်ဒီသဒၢအတၢ်ဘၣ်ယိၣ်လၢဟဲအိၣ်ထိၣ်လၢအသီတဖၣ် ဒီးတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအတၢ်လီၤဖျဲၣ်လီၤဟိအိၣ်ဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်တဖၣ်လီၤ.